

عنوان مقاله:

مطالعه اثر متقابل ژنوتیپ و محیط با استفاده از روش بای پلات GGE برای عملکرد دانه در کنجد

محل انتشار:

فصلنامه علوم گیاهان زراعی ایران، دوره 53، شماره 2 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 9

نویسندگان:

حسین موحدی - دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان (اصفهان)، اصفهان، ایران

خداداد مصطفوی - دانشیار گروه زراعت و اصلاح نباتات، دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، کرج، ایران.

مجید شمس - استادیار گروه ژنتیک و به نژادی گیاهی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان، اصفهان، ایران

احمدرضا گلپور - دانشیار گروه ژنتیک و به نژادی گیاهی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان، اصفهان، ایران.

خلاصه مقاله:

کنجد یکی از گیاهان مهم روغنی، صنعتی و دارویی است که به خصوص در سالیان اخیر، بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته است و در سطح وسیعی از مناطق گرمسیر و نیمه گرمسیر کشت می شود. در تحقیق حاضر، ۱۵ ژنوتیپ کنجد برای شناسایی ژنوتیپ های برتر از نظر عملکرد و پایداری در چهار منطقه شامل اراک، بیرجند، کرج و شیراز طی دو سال مورد بررسی قرار گرفتند در تجزیه واریانس مرکب، اثرات مستقیم مکان، ژنوتیپ و همچنین اثر متقابل ژنوتیپ × مکان غیرمعنی دار بود دو مولفه اصلی اول و دوم در تجزیه بای پلات، به ترتیب ۰۶/۸۴ و ۴۰/۸ (مجموع ۴۶/۹۲) درصد از تغییرات ناشی از تاثیر محیط بر روی ژنوتیپ ها را توجیه نمودند. بر اساس نمودارهای ترسیم شده و از نظر عملکرد دانه، ژنوتیپ ها در محیط های اراک، بیرجند و شیراز دارای همبستگی بالایی با یکدیگر بودند. ژنوتیپ های برتر در مکان های اراک، بیرجند و شیراز به ترتیب داراب ۱۴، صفی آباد ۱، محلی اهواز و محلی اصفهان بودند. همچنین در کرج، ژنوتیپ های محلی فارس، محلی خنداب و داراب ۱ برتر ارزیابی شدند. در مجموع دو ژنوتیپ صفی آباد ۱ و محلی خنداب، برترین ژنوتیپ ها از لحاظ عملکرد و پایداری بالابودند. در مقابل، دو ژنوتیپ TS-۳ و Yellow White علاوه بر عملکرد پائین، بیشترین تاثیر را از محیط خود پذیرفته بودند. ژنوتیپ ها در محیط شیراز و بیرجند، به ترتیب حداقل و حداکثر تاثیرپذیری از محیط را داشتند. در نهایت، مناطق مورد بررسی این آزمایش، به دو ابر محیط اراک، بیرجند و شیراز و ابر محیط کرج تقسیم شدند.

کلمات کلیدی:

اثر متقابل، پایداری عملکرد دانه، چند وجهی، ژنوتیپ، سازگاری، محیط، GGE biplot

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1685401>

